

**ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO
ČRNOMELJ**

Program: Ekonomski tehnik

Predmet: Praktični pouk (projektno delo)

RAZISKAVA

»50 LET IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V BELI KRAJINI«

Črnomelj, 21. april 2009

KAZALO

1 RAZISKAVA O 50 LET IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH	3
1.1 Opredelitev problema in cilja raziskave	3
1.2 Metodologija raziskave.....	3
1.2.1 Osnovna raziskovalna metoda.....	3
1.2.2 Predstavitev vprašalnika in opomnika za vodeni intervju.....	3
1.2.3 Potek raziskave	4
1.2.4 Značilnosti vzorca	4
1.3 Analiza podatkov.....	7
1.4. Ugotovitve raziskave	21
2 ZAKLJUČEK.....	27

1 RAZISKAVA O 50 LET IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V BELI KRAJINI

1.1 Opredelitev problema in cilja raziskave

V letu 2009 ZIK Črnomelj praznuje 50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini, zato smo se odločili, da Belokranjce vprašamo, koliko poznajo ZIK in kako doživljajo izobraževanje odraslih. Za cilj raziskave smo si zastavili, da ugotovimo kako Belokranjci zaznavajo ZIK in kako dobro ga poznajo.

Naša hipoteza je bila: Prebivalci Bele krajine dobro poznajo vlogo in pomen ZIK-a v okolju.

1.2 Metodologija raziskave

1.2.1 Osnovna raziskovalna metoda

Odločili smo se, da bomo uporabili primarni vir podatkov, torej izvedli lastno raziskavo. Raziskovalne metode, ki smo jih uporabili so: metoda opazovanja, metoda spraševanja in analiza preučevanja pisnih virov. Naša raziskovalna instrumenta sta bila anketni vprašalnik in opomnik za vodeni intervju.

1.2.2 Predstavitev vprašalnika in opomnika za vodeni intervju

Naš anketni vprašalnik je bil razdeljen po sklopih, tako smo zajeli vsa pomembna področja, ki so povezana z ZIK-om in izobraževanjem odraslih. Vprašalnik smo razdelili na 11 sklopov. Prvi sklop se je nanašal na splošne podatke o anketirancu (spol, starost, kraj bivanja, izobrazba), drugi sklop na promocijo ZIK-a in poznavanje izobraževanja, ki ga ponujajo, tretji in četrti sklop: kakšno vlogo in pomen ima ZIK v okolju, peti sklop: kdo so udeleženci ZIK-ovih programov, šesti sklop: motivacija za učenje, sedmi sklop: učne ovire, osmi sklop: strokovnost kadra, deveti sklop: sodelovanje ZIK Črnomelj z okoljem, deseti sklop: primerjava izobraževanja odraslih z mladinskimi programi, enajsti sklop: financiranje ZIK-a.

Anketni vprašalnik je obsegal 25 vprašanj, od tega 15 vprašanj zaprtega tipa, 3 odprtega tipa, 7 vprašanj polodprtega tipa.

Opomnik za vodeni razgovor je bil razdeljen na enajst sklopov. Vključeno je bilo 20 vprašanj, ki so bila podobna kot v vprašalniku. Vprašanja so bila zaprtega, odprtega, polodprtega tipa ter vključeno pa je bilo tudi rangiranje odgovorov po pomembnosti.

1.2.3 Potek raziskave

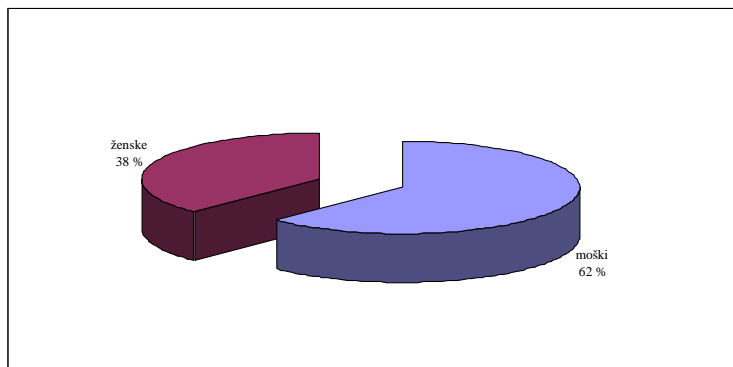
Pri sestavi vprašalnika in opomnika za vodeni intervju smo sodelovali vsi udeleženci, prav tako pri anketiranju in intervjuvanju. Vsak je anketiral petnajst (15) oseb in opravil intervju z eno (1) osebo. Anketiranje je potekalo od 24. 2. 2009 do 3. 3. 2009. Anketirali smo 224 Belokranjcev

Za anketiranje smo izbrali vzorec, ki ga je sestavljala približno polovica žensk in polovica moških, starostno so enakomerno razpršeni (tretjina mlajših odraslih, tretjina srednjih let in tretjina starejših odraslih) in sorazmerno število anketirancev glede na število prebivalcev v posamezni belokranjski občini. Manjši del vzorca je predstavljalo 12 intervjuvancev, ki so bili predstavniki občin, učiteljev, udeležencev, upokojencev, sveta ZIK in poslovnih partnerjev iz gospodarstva in negospodarstva. Intervjuvanje je potekalo od 11. 3. 2009 do 18. 3. 2009.

1.2.4 Značilnosti vzorca

V raziskavi »50 let izobraževanja v Beli krajini« je bilo anketirano 224 oseb.

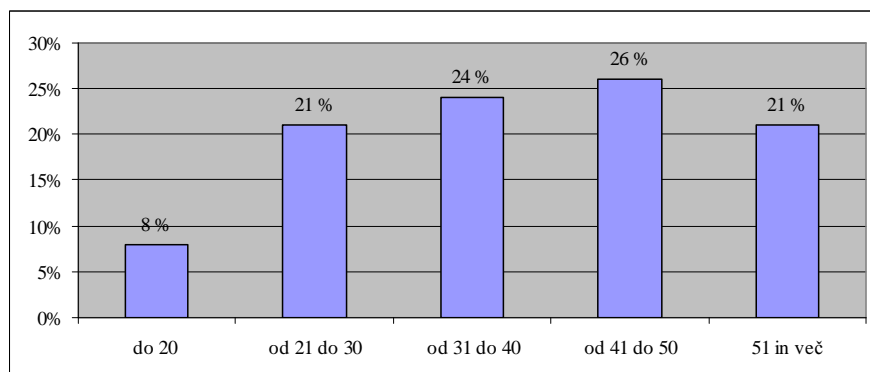
Slika 1: Spol anketirancev (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 1 prikazuje , da je več kot polovica anketirancev, 62 %, moških, 38 % pa žensk.

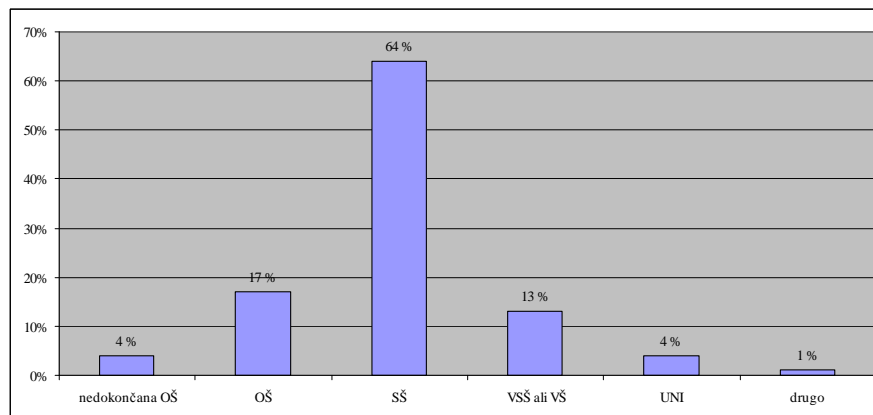
Slika 2: Starost anketirancev (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Iz slike 2 je razvidno, da je v raziskavi sodelovalo 8 % anketirancev mlajših od 20 let, 21 % anketirancev je bilo starih od 21 do 30 let, 24 % je bilo starih od 31 do 40 let, od 41 do 50 let je bilo 26 % oseb in 21 % je bilo starih 51 let in več.

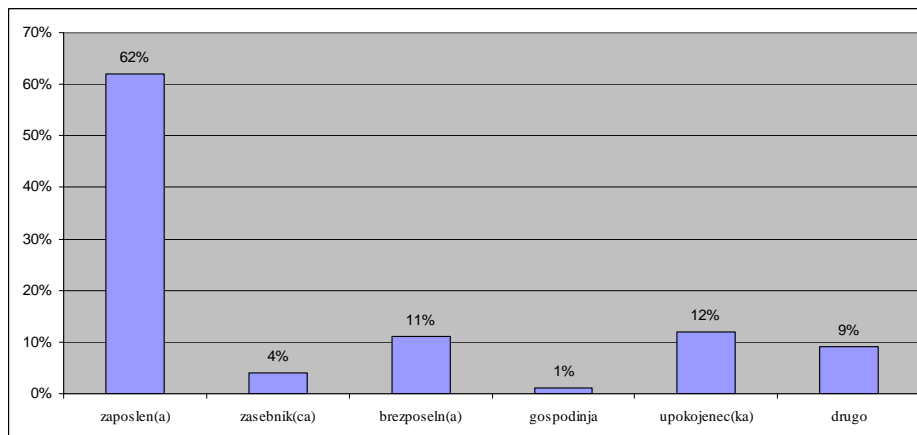
Slika 3: Izobrazba anketirancev (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Iz slike 3 je razvidno, da je bilo največ anketirancev s srednješolsko izobrazbo, in sicer 64 %, 13 % z višjo strokovno šolo in visoko strokovno šolo, z univerzitetno izobrazbo 5 %, z osnovnošolsko izobrazbo 17 %, drugih pa 1 %.

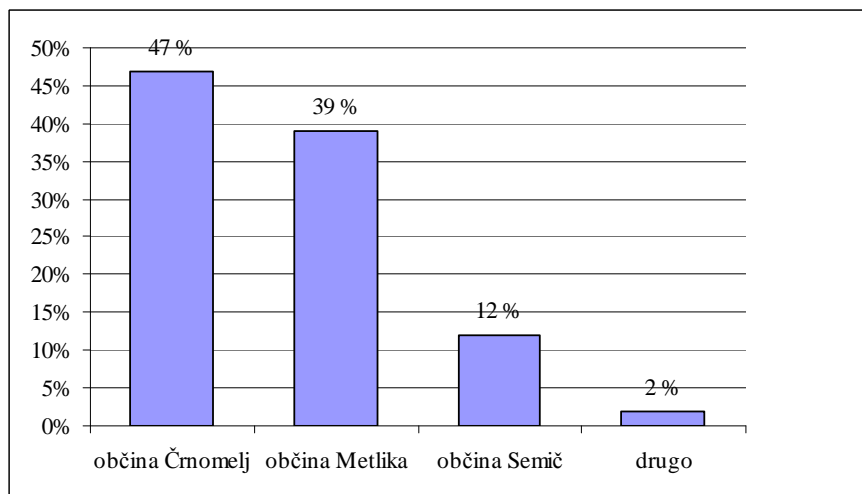
Slika 4: Položaj anketirancev (N=223)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 4 kaže, da je bilo največ anketirancev zaposlenih (62 %), zasebnikov je bilo 4 %, brezposelnih 11 %, gospodinj 1 %, upokojencev 12 % in drugih 9 %.

Slika 5: Bivališče anketirancev (N=224)

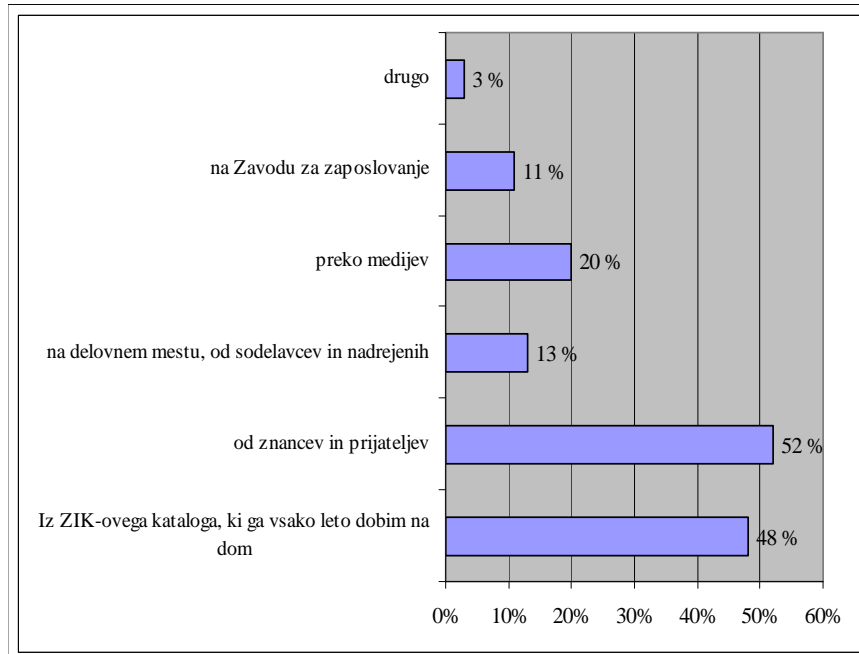

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

V raziskavi (slika 5) je sodelovalo 47 % anketirancev iz občine Črnomelj, 39 % iz občine Metlika, 12 % iz občine Semič in 2 % iz drugih občin.

1.3 Analiza podatkov

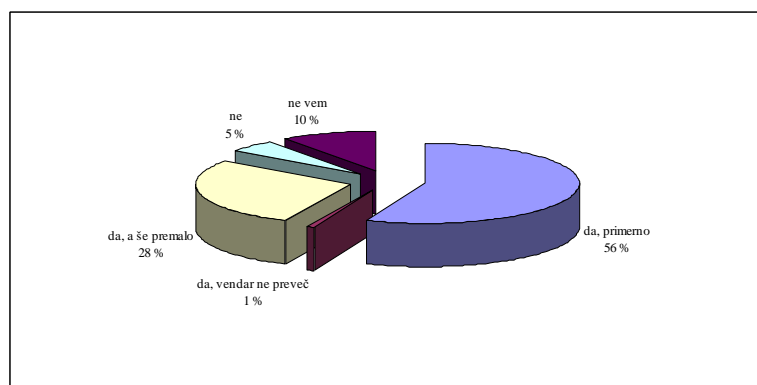
Slika 6: Pridobivanje informacij o ZIK-u (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Na vprašanje (slika 6), od kod so največ izvedeli o ZIK-u, je več kot polovica anketirancev (52 %) odgovorila, da od znancev in prijateljev, 48 % iz ZIK-ovega kataloga, 13 % na delovnem mestu, 20 % preko medijev, 11 % na Zavodu za zaposlovanje in 3 % drugo.

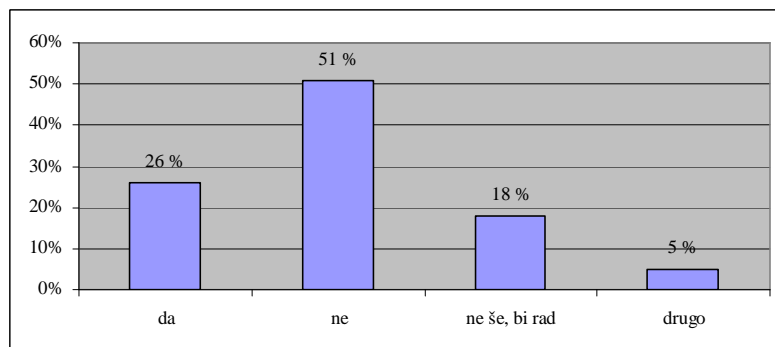
Slika 7: Predstavljanje ZIK-a v javnosti (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Več kot polovica anketirancev (56 %) izjavlja (slika 7), da se ZIK v javnosti predstavlja primerno, malo manj kot tretjina (28 %), da se predstavlja, vendar še premalo, sledi odgovor, da ne vedo, kako se predstavlja (10 %), 5 % izjavlja, da se ne predstavlja dovolj in 1 % izjavlja, da se predstavlja, vendar ne dovolj.

Slika 8: Udeležba v ZIK-ovih programih (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 8 kaže, da je skoraj tretjina (26 %) anketirancev že bila udeležena v izobraževanju na ZIK-u, polovica (51 %) anketirancev se še ni izobraževalo na ZIK-u, 18 % anketirancev se izobraževanja še ni udeležilo, čeprav bi se ga z veseljem, 5 % anketirancev pa je odgovorilo z drugo.

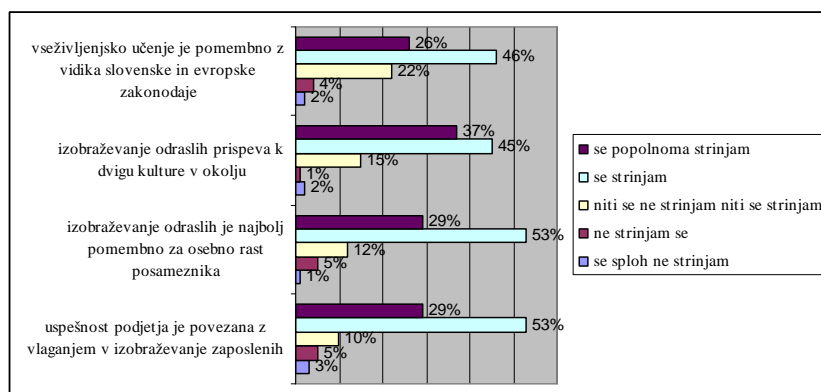
Preglednica 1: Najpomembnejši programi na ZIK-u (N=211)

Programi	Rang	Število anketirancev	Povprečna ocena
Izobraževanje za ranljive skupine	1	206	4,33
Tuji jeziki	2	210	3,78
Računalniško izobraževanje	3	209	3,77
Višje in visokošolsko izobraževanje	4	205	3,65
Osnovna šola za odrasle	5	206	2,93
Srednješolski programi	6	211	2,43

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

V raziskavi nas je zanimala vloga ZIK-a v okolju glede na kriterij pomembnosti izobraževalnih programov. Anketiranci so rangirali (preglednica 1) šest sklopov ZIK-ovih izobraževalnih programov (osnovno šolo za odrasle, srednješolske programe za pridobitev izobrazbe, višje in visokošolsko izobraževanje, izobraževanje ranljivih skupin, tuji jeziki in računalniško izobraževanje) glede na njihovo pomembnost za okolje z ocenami od 1 do 6 (z ena so označili najbolj pomemben program in s šest najmanj pomembnega). Iz preglednice je razvidno, da se anketirancem zdijo najbolj pomembni izobraževalni programi za ranljive skupine, Rome, odrasle s posebnimi potrebami in starejše odrasle (4,33), tuji jeziki (3,78), računalniško izobraževanje (3,77) in višješolsko ter visokošolsko izobraževanje (3,65). Z manj kot 3 so opredelili pomen osnovne šole za odrasle (2,93) in srednješolske programe (2,43).

Slika 9: Pomen izobraževanja odraslih (N=223)

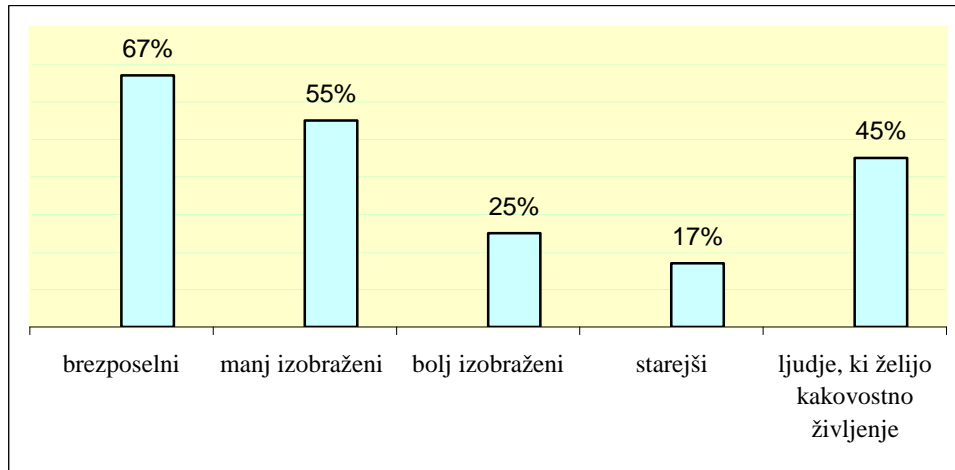

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Iz slike 9 je razvidno, da se skoraj tretjina anketirancev (26 %) popolnoma strinja, da je vseživljenjsko učenje pomembno z vidika slovenske in evropske zakonodaje, skoraj polovica (46 %) se strinja, 22 % se s tem niti ne strinja niti se strinja, 4 % se ne strinja, 2 % pa se sploh ne strinja. Dobra tretjina (37 %) anketirancev izjavlja, da se popolnoma strinja, da izobraževanje odraslih prispeva k dvigu kulture v okolju, skoraj polovica (45 %) se strinja, 15 % se niti ne strinja niti se strinja, 1 % se ne strinja, 2 % se sploh ne strinja. Skoraj tretjina (29 %) anketirancev se popolnoma strinja, da je izobraževanje odraslih najbolj pomembno za osebno rast posameznikov, več kot polovica (53 %) anketirancev se strinja, 12 % se niti ne strinja niti strinja, 5 % se ne strinja, 1 % se sploh ne strinja. Skoraj tretjina (29 %) anketirancev se popolnoma strinja, da je uspešnost podjetja povezana z vlaganjem v

izobraževanjem zaposlenih, dobra polovica (53 %) se strinja, 10 % se niti ne strinja niti strinja, 5 % se ne strinja, 3 % se sploh ne strinja.

Slika 10: Udeleženci izobraževanja na ZIK-u (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

S trditvijo (slika 10), da se izobraževanja odraslih udeležujejo manj izobraženi, ki so bili neuspešni v dosedanem šolanju, se strinja 55 % vprašanih, 25 % vprašanih meni, da so udeleženci bolj izobraženi, ker cenijo znanje in ga želijo čedalje več, 17 % meni, da so udeleženci starejši odrasli, ki so si končno vzeli čas zase, 45 % meni, da so udeleženci tisti, ki želijo bolj kakovostno življenje sebi, svoji družini in okolju, kjer živijo, 67 % anketirancev meni, da so ZIK-ovi udeleženci brezposelne osebe, ki želijo priti z izobrazbo do poklica, 1 % pa je tistih, ki menijo drugače.

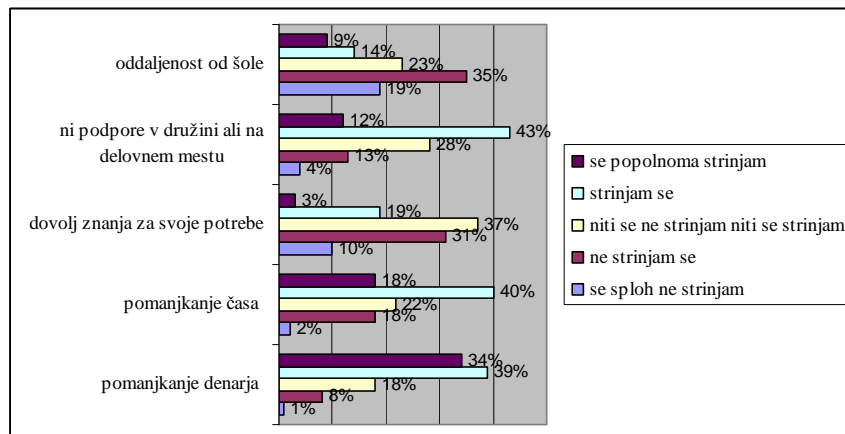
Dostopnost in odprtost izobraževanja

Na vprašanje ali je ZIK dovolj odprt in dostopen za vse: stare in mlade, bogate in revne, izobražene in neizobražene, je bilo možno izbrati več odgovorov. Tako je 150 anketirancev (67 %) odgovorilo, da je ZIK odprt in dostopen, ampak praviloma za tiste, ki si svoje izobraževanje lahko sami plačajo, 103 anketiranci (46 %) so odgovorili, da so na ZIK-u dostopni za vse in 39 anketirancev (17 %) je odgovorilo, da ne poznajo odgovora na to vprašanje.

Motivacija za učenje

Anketirance smo vprašali, kaj so po njihovem mnenju najpogostejši razlogi za vključitev udeležencev v izobraževanje. Na to vprašanje je bilo možno izbrati več odgovorov. Dve tretjini anketirancev (64 %) meni, da je najpomembnejši vzrok za vključitev v izobraževanje potreba delovnega mesta in zahtev delodajalcev, 60 % anketirancev meni, da se ljudje odločajo za izobraževanje zaradi lastne želje po dvigu izobrazbe, 59 % anketirancev meni, da se ljudje vključujejo v splošno izobraževalne programe, kot so tuji jeziki in računalništvo, prav tako zaradi lastne želje po izpopolnjevanju znanja, 38 % jih meni, da zaradi reševanja brezposelnosti, 8 % zaradi želje po druženju in 2 % pa zaradi drugih razlogov.

Slika 11: Ovire za učenje (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

S trditvijo (slika 11), da je oddaljenost od šole največja ovira pri izobraževanju odraslih se popolnoma strinja 9 % vprašanih, 14 % se strinja, 23 % se niti ne strinja niti se strinja, 35 % se ne strinja in 19% vprašanih se sploh ne strinja.

Anketirance smo vprašali, ali se strinjajo s trditvijo, da veliko odraslih nima podpore v družini ali na delovnem mestu. S tem se popolnoma strinja 12 % vprašanih, 43 % vprašanih se strinja, 28 % vprašanih se niti ne strinja niti se strinja, 13 % vprašanih se ne strinja, 4 % sploh ne strinja.

Anketiranci so se opredelili glede mnenja nekaterih ljudi, ki ugotavljajo, da imajo dovolj znanja za svoje potrebe, zato se jim nadaljnje izobraževanje ne zdi pomembno. S tem se popolnoma strinja 3 % vprašanih, 19 % vprašanih se strinja, 37 % se niti ne strinja niti se

strinja, 31 % se s tem ne strinja in 11% vprašanih se sploh ne strinja s tem, da imajo nekateri ljudje dovolj znanja.

Skoraj petina (18 %) vprašanih se popolnoma strinja, da ni dovolj časa za izobraževanje, kar 40 % vprašanih se s tem strinja, 22 % se niti ne strinja niti se strinja, 18 % se ne strinja in 2 % se s tem sploh ne strinja.

Kar 39 % vprašanih se strinja, da je pomanjkanje denarja največja ovira za vključitev v izobraževanje, 34% vprašanih se popolnoma strinja, 18 % se niti ne strinja niti se strinja, 8 % vprašanih se ne strinja, 1 % pa se sploh ne strinja.

Ovire za izobraževanje, po mnenju naših anketirancev, lahko predstavimo tudi z naslednjo preglednico:

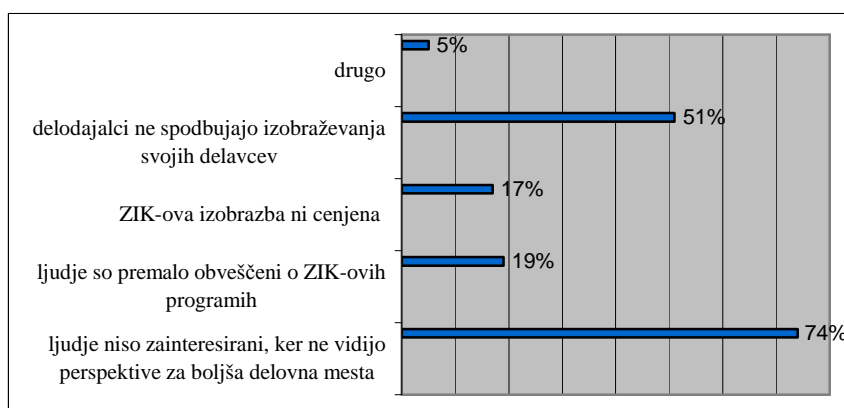
Preglednica 2: Ovire za izobraževanje

Ovira	Rang	Število anketirancev	Povprečna ocena
Pomanjkanje denarja	1	222	3,96
Pomanjkanje časa	2	222	3,55
Brez podpore	3	222	3,47
Dovolj znanja	4	220	3,72
Oddaljenost od ZIK-a	5	220	2,60

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Iz preglednice 2 je razvidno, da ljudje doživljajo kot največjo oviro za vključitev v izobraževanje pomanjkanje denarja, sledita dva vzroka, ki sta približno enako tehtna, to sta pomanjkanje časa in podpore bodisi doma bodisi na delovnem mestu. Le petina anketirancev meni, da imajo dovolj znanja in ga več ne potrebujejo. Skoraj tretjina meni, da je oddaljenost od ZIK-a ena izmed ovir, zakaj se ne vključujejo v izobraževanje.

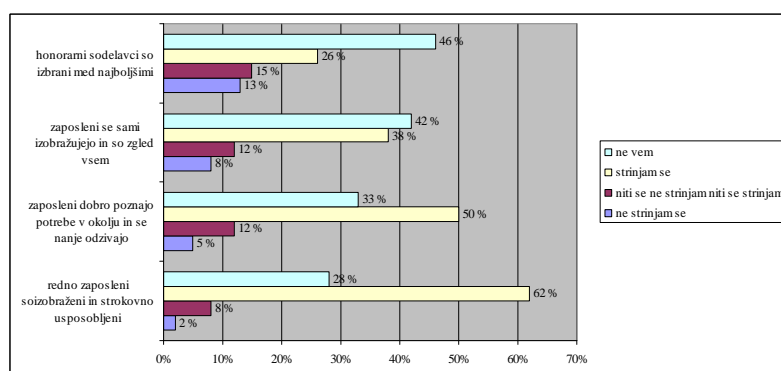
Slika 12: Vzroki za nižjo izobrazbeno strukturo v Beli krajini (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Anketiranci (slika 12) so se opredelili glede vzrokov za povprečno nižjo izobrazbeno strukturo zaposlenih in brezposelnih odraslih v Beli krajini v primerjavi s slovenskim povprečjem. Izbirali so lahko med več možnimi odgovori. Dobri dve tretjini (74 %) anketirancev sta odgovorili, da ljudje niso zainteresirani za izobraževanje, ker ne vidijo perspektive za boljša delovna mesta, polovica (51 %) je odgovorila, da delodajalci premalo vzpodbujajo k nadaljnemu šolanju, 19 % jih meni, da so ljudje premalo obveščeni o programih izobraževanja na ZIK-u, 17 % jih meni, da izobrazba pridobljena na ZIK-u, ni cenjena pri delodajalcih in 5 % drugo. Med odgovori je bilo, da izobraženci odhajajo v druge kraje, da je veliko ljudi nezainteresiranih, izobraževanje jim je predrago in v občini imamo prenizek standard.

Slika 13: Strokovnost ZIK-ovega kadra

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Iz slike 13 je razvidno, da skoraj polovica (46 %) anketirancev ne ve, ali so honorarni sodelavci izbrani med najboljšimi, 26 % se s tem strinja, 15 % se jih niti ne strinja niti strinja,

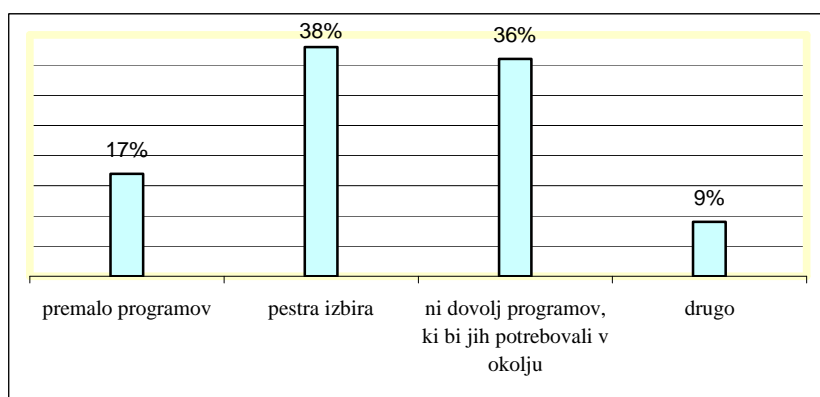
13 % se jih ne strinja. Kar 42 % anketirancev ne ve, ali se zaposleni sami izobražujejo in so zgled vsem, 38 % se s tem strinja, 12 % se jih niti ne strinja niti strinja, 18 % se jih ne strinja. Tretjina anketirancev (33 %) ne ve ali zaposleni dobro poznajo potrebe v okolju in se nanje odzivajo, kar polovica (50 %) se s tem strinja, 12 % se jih niti ne strinja niti strinja, 5 % se jih ne strinja. Skoraj tretjina (28 %) anketirancev ne ve ali so redno zaposleni izobraženi in strokovno usposobljeni, kar 62 % se s tem strinja, 8 % se jih niti ne strinja niti strinja, 2 % se jih ne strinja.

Sodelovanje v okolju

Anketirance smo vprašali (odgovorilo je 220 oseb), če poznajo organizacije, podjetja, zavode in društva, s katerimi sodeluje ZIK v okolju. Kar 80 % jih je odgovorilo, da ne poznajo odgovora na to vprašanje. Ostalih 20 % je navedlo organizacije, s katerimi po njihovem vedenju ZIK sodeluje. Največkrat so odgovorili, da ZIK sodeluje z Zavodom za zaposlovanje in podjetjem Danfoss. Ostali odgovori, ki se ne pojavljajo v večjem številu, so še podjetja Livar, Kolpa, Komet in Obrtna zbornica, zavodi kot so osnovne in srednje šole, ljudske knjižnice, varstveno delovni center, center za socialno delo, zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Pedagoški inštitut v Ljubljani, Razvojno informacijski center Bela krajina, Razvojno izobraževalni center Novo mesto, od lokalnih skupnosti z občino Črnomelj, od društev pa društva kmečkih žena, društvo upokojencev, društvo prijateljev mladine, društvo Sožitje, Gledališka skupina ZIK Črnomelj. Med njimi so štirje odgovori, ki ugotavljajo, da ZIK sodeluje z mnogimi organizacijami.

V sklopu vprašanj, ki se nanašajo na poznavanje sodelovanja ZIK-a v okolju, je bila tudi trditev, da bi tega sodelovanja bilo več, če bi imel ZIK bolj pestro izbiro izobraževalnih programov in projektov. V naslednjem grafu so predstavljeni odgovori na to trditev.

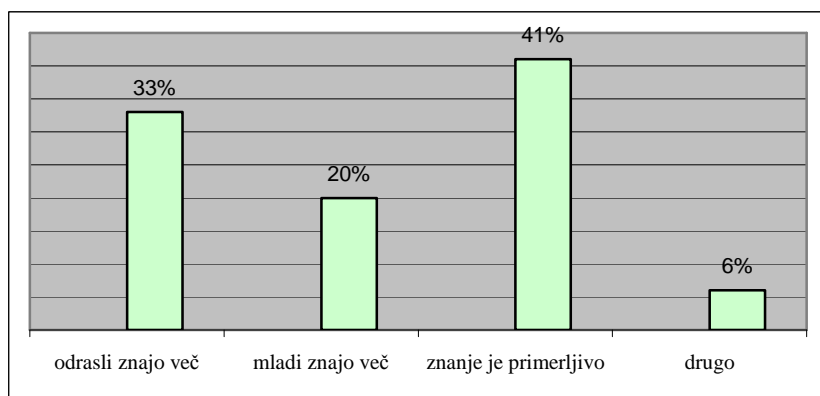
Slika 14: Povezanost stopnje sodelovanja s številom programov v okolju

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 14 nam pove, da je dobra tretjina anketirancev (38 %) odgovorila, da je izbira izobraževalnih programov na ZIK-u pestra in da lahko vsak najde nekaj zase, 36 % anketirancev meni, da ima ZIK res veliko izbiro različnih izobraževalnih programov, a še vedno nima takšnih, ki bi jih potrebovali v okolju. Slaba petina (17 %) anketirancev meni, da ZIK ponuja premalo programov in 9 % drugo (ne vedo, koliko programov se ponuja oziroma predlagajo, da bi bilo več tečajev).

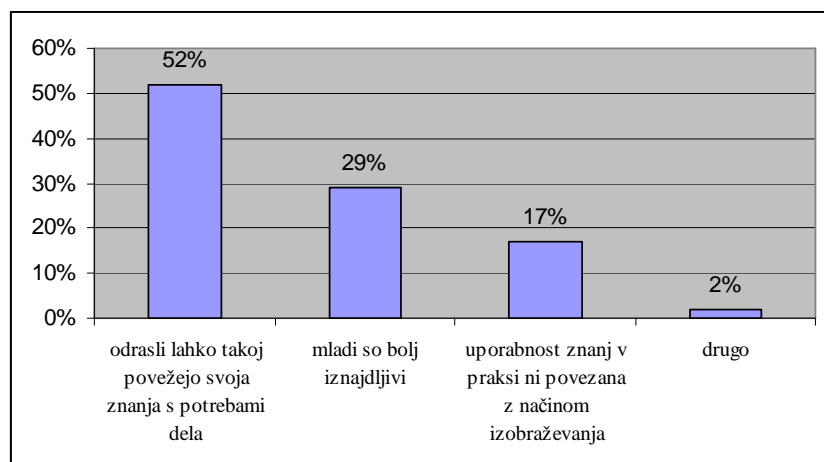
Slika 15: Primerjava znanja odraslih in mladine (N=222)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Tretjina anketirancev (slika 15) meni, da odrasli znajo več, ker imajo veliko izkušenj iz prakse, petina (20 %), da mladi znajo več, ker snov bolj natančno predelajo, 41 % anketirancev ugotavlja, da je znanje odraslih primerljivo z znanjem mladine, 6 % imajo drugačno mnenje.

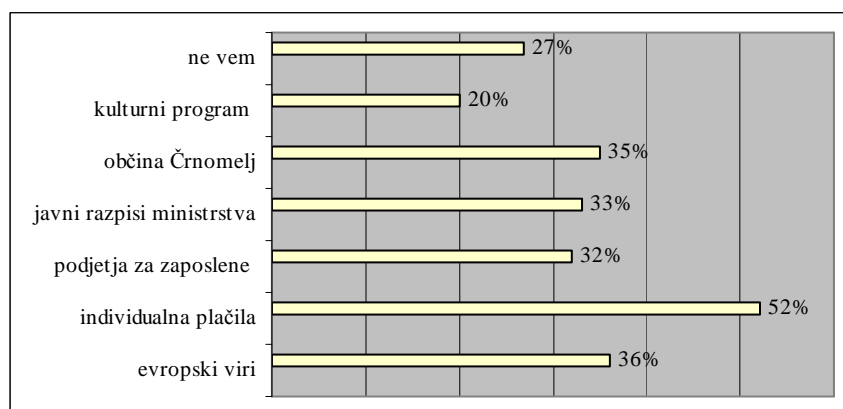
Slika 16: Uporabnost znanj (N=222)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 16 kaže, da kar polovica (52 %) anketirancev meni, da so znanja odraslih bolj uporabna v praksi, ker jih lahko povežejo s potrebami dela, približno tretjina (29 %) meni, da so mladi bolj iznajdljivi in nadomestijo pomanjkanje izkušenj z večjo motivacijo za delo, 17 % anketirancev ugotavlja, da uporabnost znanj v praksi ni povezana z načinom izobraževanja.

Slika 17: Financiranje izobraževanja na ZIK-u (N=224)

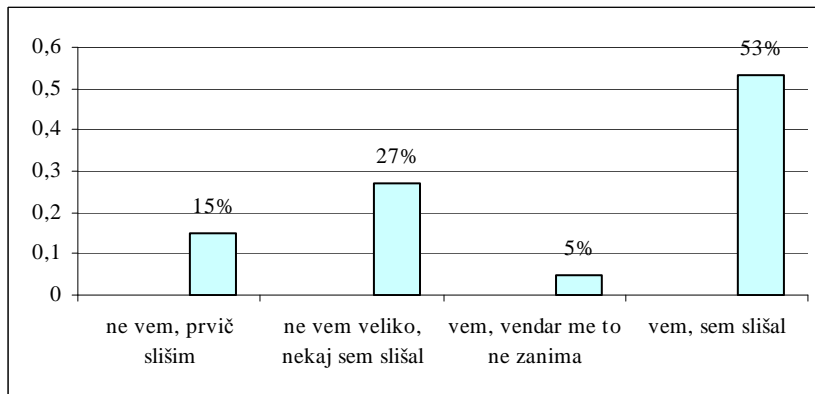
Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Anketiranci so imeli možnost, da so na vprašanje o virih ZIK-ovega financiranja odgovorili z več možnimi odgovori. Več kot polovica anketirancev (slika 17), 52 %, je odgovorilo, da so viri financiranja individualna plačila udeležencev, 36 % da gre za evropske vire, 32 % anketirancev meni, da je večji vir sredstev od podjetij, ki financirajo izobraževanje za svoje zaposlene, 33 % anketirancev meni, da se ZIK financira na podlagi javnih razpisov različnih ministrstev, 35 % anketirancev meni, da od Občine Črnomelj, 20 % od ZIK-ovega kulturnega

programa. Skoraj tretjina anketirancev (27 %) izjavlja, da ne pozna virov ZIK-ovega financiranja.

Sofinanciranje izobraževanja

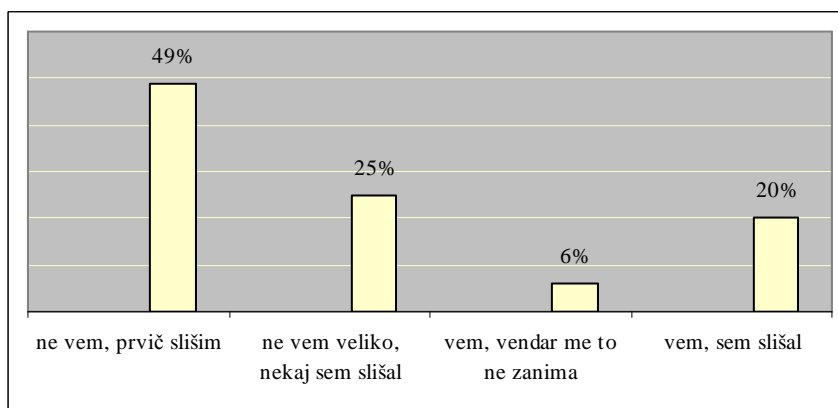
Slika 18: Brezposelnim sofinancira izobraževanje Zavod za zaposlovanje

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Na sliki 18 vidimo, da več kot polovica (53%) ve, da brezposelnim izobraževanje financira Zavod za zaposlovanje, 5 % jih to ve, vendar jih ne zanima, skoraj tretjina (27 %) ne ve o tem veliko, vendar je nekaj slišala, 15 % jih tega ne ve, in prvič sliši.

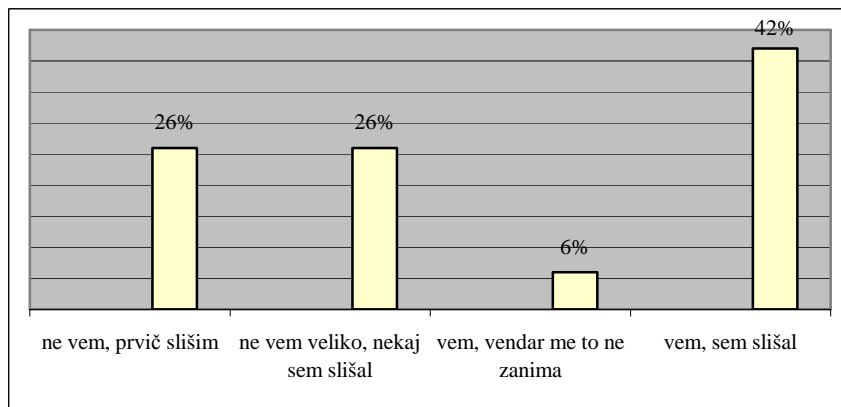
Slika 19: Zaposlenim lahko povrne stroške šolnine ministrstvo za šolstvo

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Slika 19 nam pove, da skoraj petina (19 %) anketirancev ve, da lahko zaposleni zaprosijo ministrstvo za šolstvo za povračilo šolnine, 7 % jih to ve, vendar jih ne zanima, četrtnina (25 %) ne ve o tem veliko, vendar so nekaj slišali, skoraj polovica (49 %) jih tega ne ve, prvič sliši.

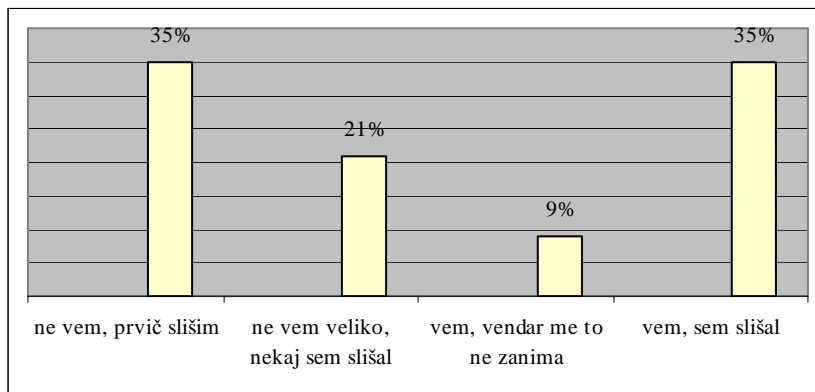
Slika 20: Romi in odrasli s posebnimi potrebami imajo brezplačno izobraževanje

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Kar 41 % anketirancev ve (slika 20), da imajo Romi in odrasli s posebnimi potrebami brezplačno izobraževanje, 7 % jih to ve, vendar jih ne zanima, 26 % ne ve o tem veliko, vendar so nekaj slišali, 26 % jih tega ne ve, prvič sliši.

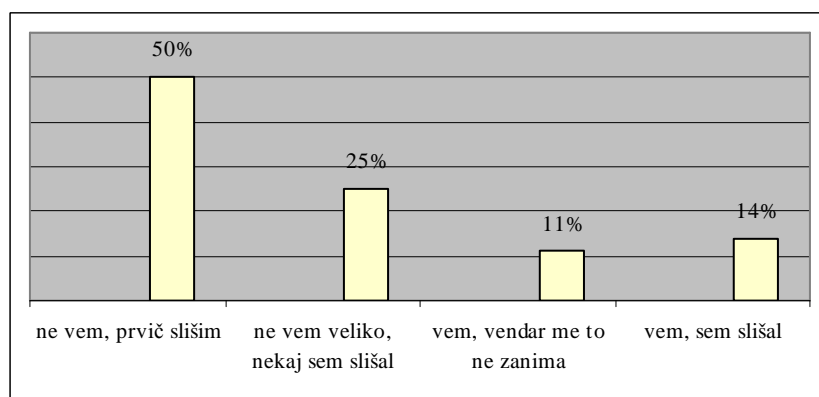
Slika 21: Računalniško opismenjevanje je pogosto brezplačno

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Tretjina (35 %) anketirancev ve, da je računalniško opismenjevanje pogosto brezplačno, 9 % jih to ve, vendar jih ne zanima, 21% ne ve o tem veliko, vendar so nekaj slišali, tretjina (35 %) jih tega ne ve, prvič sliši.

Slika 22: Študijski krožki in usposabljanje za življenjsko uspešnost so brezplačni

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

14 % anketirancev ve, da so študijski krožki in usposabljanje za življenjsko uspešnost brezplačni, 11 % jih to ve, vendar jih ne zanima, četrtina (25 %) ne ve o tem veliko, vendar so nekaj slišali, polovica (50 %) jih tega ne ve, prvič sliši.

Preglednica 3: Seznanjenost o ZIK-ovih virih financiranja

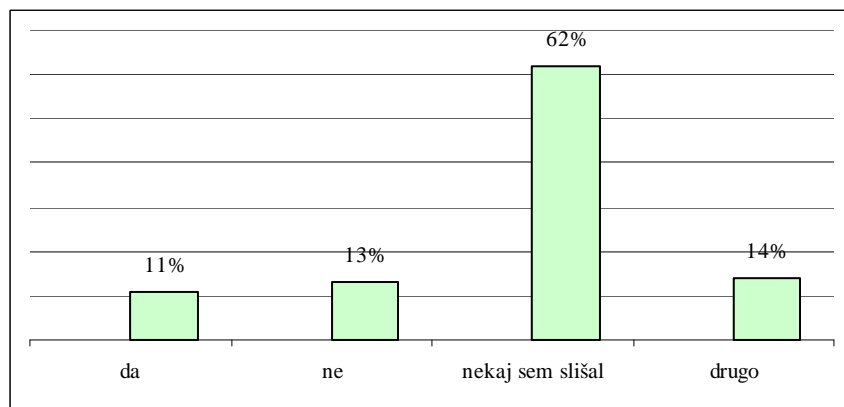
Seznanjenost z informacijami	N	Povprečna ocena
Brezposelnim financira izobraževanje Zavod za zaposlovanje	220	2,95
Romi in odrasli s posebnimi potrebami imajo brezplačno izobraževanje	217	2,63
Računalniško opismenjevanje je pogosto brezplačno	219	2,43
Zaposlenim lahko povrne stroške šolnine ministrstvo za šolstvo	215	1,97
Študijski krožki in usposabljanje za življenjsko uspešnost so brezplačni	216	1,88

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

V preglednici 3 so predstavljene trditve, ki se nanašajo na seznanjenost anketirancev o ZIK-ovih virih financiranja za posamezne izobraževalne programe. Najbolj so anketiranci seznanjeni z možnostjo financiranja izobraževanja brezposelnim osebam (2,95 od 4), ranljivim skupinam (2,63 od 4) in računalniškega opismenjevanja (2,43 od 4). Povprečna

ocena o seznanjenosti možnosti povračila MŠŠ zaposlenim za šolnino je manj kot 2 (1,97), prav tako velja za seznanjenost o brezplačnosti vključitve v študijske krožke in usposabljanje za življenjsko uspešnost (1,88 od 4).

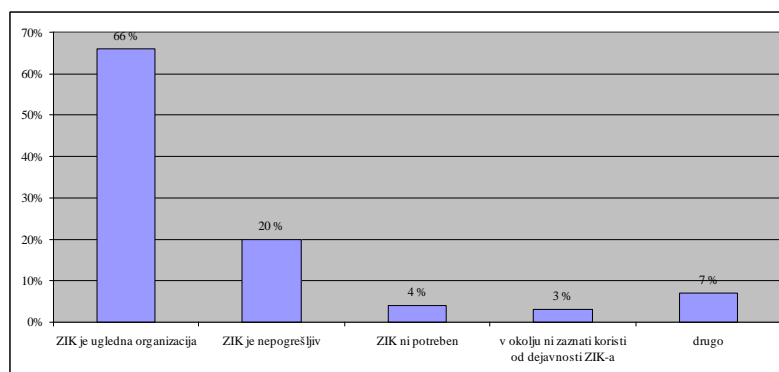
Slika 23: Kakovost dela v izobraževanju odraslih (N=220)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Samo 13 % anketirancev ni slišalo o tem, da na ZIK-u spremljajo kakovost svojega dela. Kar 62 % je nekaj slišalo o tem, a ne vedo veliko, 11 % anketirancev ve, da sistematično skrbijo za kakovost, 14 % anketirancev se je odločilo za odgovor drugo, kjer so razpršeni odgovori na že predstavljene tri možnosti (da ve, ne ve, oziroma malo ve).

Slika 24: Splošno mnenje o ZIK-u (N=224)

Vir: Raziskava »50 let izobraževanja odraslih v Beli krajini«, 2009

Kar 66 % anketirancev meni (slika 24), da je ZIK ugledna organizacija, naslednjih 20 %, da je ZIK nepogrešljiv, 4 % jih meni, da ZIK ni potreben, 3 % anketirancev ugotavlja, da v okolju ni zaznati koristi od dejavnosti ZIK-a in 7 % anketirancev so se opredelili za odgovor drugo

(ZIK je edini v Beli krajini, učitelji preveč zahtevajo, preveč splošnega izobraževanja in premalo strokovnega, koristi okolju, kjer živimo).

Sporočilo v zvezi z vlogo in pomenom ZIK-a v okolju

Ob koncu anketnega vprašalnika smo anketirance vprašali, kaj bi radi sporočili ZIK-u v zvezi z njegovo vlogo in pomenom v okolju.

Preglednica 4: Sporočila anketirancev

Sporočilo	Število odgovorov	Odstotek
Želijo veliko uspeha, čestitajo ob 50 letnici in ugotavljajo, da je ZIK potreben	88	39 %
Potreba po več programov in da bi še bolj sledili potrebam v okolju	16	7 %
Ne vem	13	6 %
Nič	8	48 %

1.4. Ugotovitve raziskave

Z našo raziskavo smo potrdili hipotezo, da prebivalci Bele krajine dobro poznajo ZIK-ove programe in njegov pomen v okolju.

Udeležba v ZIK-ovih programih

Med 224 anketiranci in 12 intervjuvanci je skoraj tretjina (26 %) takšnih, ki so bili udeleženci na ZIK-u, polovica (51 %) nima izkušenj kot udeleženec, 18 % bi se želelo vključiti in 5 % je drugih. Čeprav deleža udeležencev pri oblikovanju vzorca nismo načrtovali, je za verodostojnost rezultatov raziskave takšna struktura anketirancev primerna. Ugotovitve vsebujejo mnenje anketirancev, ki imajo izkušnje kot udeleženci in na tej osnovi več realnih informacij, in tistih, ki nimajo izkušenj kot udeleženci, ampak so pridobivali informacije o ZIK-u iz sekundarnih virov.

Promocija ZIK-a

Anketiranci dobijo največ informacij o ZIK-u in njegovih programih od znancev in prijateljev in iz ZIK-ovega kataloga. Podatek je zanimiv, ker po eni strani potrjuje pomen osebne izkušnje in zadovoljstva ZIK-ovih (bivših) udeležencev, po drugi strani pa stalnost promocije. ZIK-ov katalog namreč izhaja 15 let vsako leto pred začetkom izobraževalne sezone in je najbolj strukturiran vir informacij o izobraževalni in kulturni ponudbi.

Več kot polovica anketirancev in intervjuvancev meni, da se ZIK dovolj predstavlja v javnosti, skoraj tretjina pa, da premalo. Bolj poglobljena raziskava bi verjetno pokazala, da vprašani predstavljanje v javnosti predvsem razumejo kot objave v elektronskih in tiskanih medijih. Sicer ZIK vsako leto izdela komunikacijski načrt, kjer načrtuje vse oblike obveščanja javnosti o svoji dejavnosti in uspešnosti dela. Druge javnosti so še: notranja javnost (zaposleni, učitelji, udeleženci), strokovna javnost (svet zavoda, andragoški zbor), politična javnost (občinski sveti, župani) in splošna javnost, ki jo dosežemo preko medijev.

Pomembnost programov

Anketiranci in intervjuvanci so rangirali izobraževane programe ali njihove sklope po pomembnosti. Najbolj pomembni izobraževalni programi se jim zdijo na prvem mestu za ranljive skupine (Rome, odrasle s posebnimi potrebami, starejše odrasle, migrante, brezposelne, odvisnike), nato si sledijo po stopnji pomembnosti: tuji jeziki, računalniško izobraževanje, višje in visokošolsko izobraževanje, osnovna šola za odrasle in na zadnjem mestu srednješolski programi. Podatek je zanimiv, ker je to trend, ki ga je pokazala tudi ZIK-ova desetletna razvojna analiza, in istočasno tudi prioriteta v razvojnem načrtu za naslednjih pet let. Programi in število udeležencev za pridobitev izobrazbe zadnjih deset let upada in narašča število programov in udeležencev v splošno izobraževalnih programih. To je bil razlog, da se je ZIK prilagodil potrebam v okolju in tudi v svojem razvojnem načrtu zapisal, da bo dal velik poudarek prav neformalnemu splošnemu izobraževanju.

Pomen izobraževanja odraslih

Izobraževanje odraslih je po mnenju anketirancev zelo pomembno za posameznika in njegovo osebno rast, čeprav ni signifikantnih razlik niti z odgovori, ki se nanašajo na pomen

izobraževanja odraslih za razvoj skupnosti in dviga kulture v okolju kot tudi povezanostjo uspešnosti podjetja z vlaganjem v izobraževanje zaposlenih in nenazadnje pomen vseživljenjskega učenja z vidika družbe. Intervjuvanci so celo poudarili, da se je težko odločiti med odgovori, kaj je bolj pomembno, ker sodijo, da je izobraževanje odraslih enako pomembno iz vidika posameznika, podjetja, skupnosti in družbe kot celote.

Udeleženci v ZIK-ovih programih

Največ anketirancev, kar dve tretjini, meni, da so ZIK-ovi udeleženci večinoma brezposelne osebe, in več kot polovica meni, da gre za osebe, ki so bile neuspešne v dosedanem šolanju. Ta podatek kaže, da anketiranci še vedno menijo, da ZIK izvaja predvsem programe za pridobitev izobrazbe, kjer si udeleženci pridobijo prvi poklic ali nadaljujejo svoje izobraževanje. Je pa tudi pomemben delež tistih (skoraj polovica) anketirancev, ki menijo, da so ZIK-ovi udeleženci ljudje, ki želijo bolj kakovostno življenje sebi, svoji družini in okolju, kjer živijo. Percepcija anketirancev se v veliki meri sklada z realnim stanjem.

Motivacija za učenje in vključitev v izobraževanje

Kar dve tretjini anketirancev in intervjuvancev meni, da je najbolj pomemben motiv za vključitev v izobraževanje potreba delovnega mesta in lastna potreba po dvigu izobrazbe oziroma po pridobitvi splošnih znanj, kot so znanje tujega jezika ali poznavanje informacijsko komunikacijske tehnologije. Kar velik odstotek (38 %) jih meni, da se vključujejo v izobraževanje, ker želijo reševati svoj položaj brezposelne osebe. Rezultati, pridobljeni pri vprašanju o motivaciji za vključitev v izobraževanje se ujemajo s tistimi, kjer so vprašani povedali svoje mnenje o udeležencih. Vsakokrat kaže, da povezujejo ZIK-ove izobraževalne programe z brezposelnimi in zaposlovanjem.

Ovire za učenje

Ljudje percipirajo kot največjo oviro za vključitev v izobraževanje pomanjkanje denarja, sledita dva vzroka, ki sta približno enako tehtna, to sta pomanjkanje časa in podpore bodisi doma bodisi na delovnem mestu. Le petina anketirancev meni, da imajo dovolj znanja in ga več ne potrebujejo. Skoraj tretjina meni, da je oddaljenost od ZIK-a ena izmed ovir, zakaj se ne vključujejo v izobraževanje.

V belokranjskem okolju se še vedno srečujemo z nižjo izobrazbeno strukturo zaposlenih in brezposelnih odraslih v primerjavi s slovenskim povprečjem. Anketirance in intervjuvance smo vprašali, zakaj je temu tako, kljub temu, da imamo dobre možnosti za izobraževanje. Vzroke za to vidijo pri ljudeh, ker ne vidijo perspektive za boljša delovna mesta v našem relativno majhnem delovnem okolju, in pri delodajalcih, ki da ne spodbujajo dovolj svojih zaposlenih za izobraževanje. Podobno kot pri motivaciji za vključitev v izobraževanje tudi pri ovirah anketiranci in intervjuvanci povezujejo ZIK-ovo izobraževalno ponudbo s formalnim izobraževanjem in pridobitvijo izobrazbe, manj pa z neformalnim izobraževanjem, ki ga je v zadnjih letih čedalje več.

Strokovnost ZIK-ovega kadra

ZIK-ove redno zaposlene delavce ocenjuje dve tretjini (62 %) anketirancev kot izobražene in strokovno usposobljene. Polovica meni, da zaposelni dobro poznajo potrebe v okolju in se nanje odzivajo ter da se zaposleni sami veliko izobražujejo in so zgled vsem. Nekoliko manj poznajo ZIK-ove honorarne sodelavce (skoraj polovica ne ve o njih nič), 26 % anketirancev meni, da so izbrani med najboljšimi. Ta odstotek bi se lahko ujema tudi z deležem anketirancev, ki so že obiskovali ZIK-ove programe. Teh je bilo tudi 26 % (glej sliko 8).

Sodelovanje v okolju

Anketiranci poznajo nekatere oblike sodelovanja v okolju med ZIK-om in njegovimi partnerji. Ponovno se pokaže mnenje anketirancev, ki povezujejo ZIK z Zavodom za zaposlovanje in podjetjem Danfoss. Več kot polovica anketirancev je večkrat v svojih odgovorih izjavila, da so med ZIK-ovimi udeleženci največkrat brezposelni (glej sliko 10) in da je med najpomembnejšimi vzroki za nizko izobrazbeno strukturo v Beli krajini pomanjkanje primernih delovnih mest in premajhna spodbuda delodajalcev (glej sliko 12). Potrjuje se večinsko mnenje anketirancev, da na ZIK-u prevladuje formalno izobraževanje za pridobitev izobrazbe.

Dobra tretjina anketirancev meni, da ima ZIK pestro izbiro programov in lahko vsak najde nekaj zase, dobra tretjina pa, da je teh programov premalo in ne zadostujejo potrebam v okolju. Podobno menijo tudi intervjuvanci, ki poudarjajo, da so še vedno programi za potrebe delodajalcev in delavcev, ki jih ni v našem okolju. Manj kot petina (17 %) anketirancev meni,

da ZIK ponuja premalo programov. Zanimiva bi bila bolj natančna analiza, katere programe so anketiranci imeli v mislih, ali tiste iz področja formalnega ali neformalnega izobraževanja.

Primerjava znanja in uporabnost znaj pri odraslih in mladini

Anketiranci so primerjali znanje odraslih in mladine v enakih programih. Tretjina anketirancev meni, da odrasli znajo več, ker imajo veliko izkušenj iz prakse. Manjši delež anketirancev, petina (20 %) meni, da mladi znajo več, ker snov bolj natančno pregledajo in utrjujejo. Velik delež je tistih (41 %), ki menijo, da je znanje odraslih primerljivo z znanjem mladine.

Glede uporabnosti znanj pri odraslih in mladini je več kot polovica (52 %) izjavila, da so znanja odraslih bolj uporabna v praksi, tretjina jih pa meni, da so mladi bolj iznajdljivi in pomanjkanje izkušenj nadomestijo z večjo motivacijo.

Iz rezultatov raziskave lahko ugotovimo, da je večinsko mnenje anketirancev, da cenijo pri odraslih njihova znanja in uporabnost teh znanj v praksi. Ta ugotovitev kaže na pozitivni trend ugleda izobraževanja odraslih.

Viri financiranja

Raziskava je pokazala, da anketiranci logično povezujejo svoje mnenje o udeležencih izobraževanja odraslih in virih financiranja. Več kot polovica meni, da ZIK pridobiva več kot polovico sredstev od individualnih plačil (52 %) in kar tretjino sredstev od podjetij, ki plačujejo izobraževanje za svoje zaposlene. Uradni podatki iz poslovnega poročila za leto 2008 kažejo, da je bilo teh sredstev skupaj v obsegu 17 %.

Za ostale vire financiranja (iz občine Črnomelj, ministrstev, evropskih in drugih virov) menijo, da predstavljajo po približno tretjino sredstev v skupnem ZIK-ovem letnem proračunu. Za slednje rezultate lahko ugotovimo, da ustrezajo realnemu stanju.

Sofinanciranje izobraževanja

Anketiranci so slabše obveščeni o financiranju izobraževanja posameznih programov in ciljnih skupin. Več kot polovica (58 %) sicer ve, da brezposelnim financira izobraževanje Zavod za zaposlovanje, dobri dve tretjini (74 %) ne veda, da zaposlenim lahko vrača stroške šolanja ministrstvo za šolstvo, več kot polovica (52 %) ne ve, da imajo ranljive ciljne skupine (Romi, odrasli s posebnimi potrebami in drugi) brezplačno izobraževanje, več kot polovica (56 %) ne ve, da je računalniško izobraževanje pogosto brezplačno in dve tretjini (75 %) ne veda, da so študijski krožki in usposabljanje za življenjsko uspešnost brezplačni.

Iz teh rezultatov lahko sklepamo, da je ZIK premalo obveščal javnosti o možnostih sofinanciranja izobraževanja. Kot je bilo iz drugih odgovorov razbrati, anketiranci so več kot polovica seznanjeni, da se na ZIK-u izobražujejo brezposelni, predvsem z namenom prešolanja, došolanja ali dviga izobrazbe, da zaradi njih ZIK sodeluje z Zavodom za zaposlovanje in imajo brezposelni brezplačno šolanje.

Več kot polovica do dobri dve tretjini anketirancev pa sploh ne ve, da je na ZIK-u veliko možnosti za brezplačno izobraževanje. To je tudi ena ključnih ugotovitev in sporočilo za vodstvo ZIK-a, da so prebivalci Bele krajine premalo obveščeni o sofinanciranju izobraževanja. Predvsem bi morali v že sprejetih oblikah promocije (kot je ZIK-ov katalog) obvestiti ljudi, kateri programi so brezplačni. Predvsem gre za večino oblik neformalnega izobraževanja, ki ga je iz leta v leto več.

Skrb za kakovost

ZIK je od leta 2002 s pomočjo modela »Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje - POKI« sistematično skrbel za kakovost dela. Leta 2007 je prejel najvišje priznanje Andragoškega centra Slovenije za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti izobraževanja odraslih. Skoraj dve tretjini (62 %) anketirancev sta sicer slišali, da ZIK skrbi za kakovost in vpeljuje izboljšave, a ne vedo prav veliko o tem. To je ponovno sporočilo vodstvu, da poišče nove načine, kako seznaniti javnosti o skrbi za kakovost.

Splošno mnenje o ZIK-u

Splošno mnenje o ZIK-u je, da gre za ugledno organizacijo (66 % anketirancev) in petina jih (20 %) ugotavlja, da je ZIK nepogrešljiv v okolju. Če združimo ta dva odgovora lahko ugotovimo, da ima ZIK v očeh skoraj vseh anketirancev nadvse pomembno vlogo za razvoj posameznika, organizacije, skupnosti in družbe kot celote.

2 ZAKLJUČEK

Sklenemo lahko, da je Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj po mnenju anketirancev pomembna in ugledna organizacija v Beli krajini, je razpoznaven v okolju po svojem poslanstvu in programski raznolikosti.

ZIK bo pa moral na podlagi izsledkov raziskave veliko bolj informirati javnost o svojem financiranju, ker je večinsko mnenje anketirancev, da se izobraževanja lahko udeležijo samo tisti, ki si izobraževanje financirajo sami. Realno stanje pa kaže, da je individualnega financiranja in financiranja podjetij manj kot petino (le 17 %). ZIK pridobiva večino sredstev na podlagi javnih razpisov (iz različnih ministrstev in evropskih virov) in občine Črnomelj (za izobraževanje ranljivih skupin) za potrebe splošnega neformalnega izobraževanja, ki je praviloma za udeležence brezplačno, ali ga udeleženci sofinancirajo v simboličnih zneskih.

Naslednja naloga vodstva bo, da bo bolj jasno predstavila javnostim ZIK-ovo izobraževalno ponudbo, ki je sestavljena iz neformalnega izobraževanja (splošnega izobraževanja, ki je v večini) in formalnega izobraževanja (programov za pridobitev izobrazbe, ki so v manjšini). Predvsem bo potrebno še bolj jasno predstaviti možnosti sofinanciranja izobraževanja udeležencem.

Ker so anketiranci izjavili, da je v Beli krajini še vedno premalo izobraževalnih programov, bo potrebno kontinuirano in sistematično ugotavljati izobraževalne potrebe. V primeru, da gre za programe, ki jih zaradi določenih ovir ne bi mogli izvajati v Beli krajini, je o teh ovirah in vzrokih potrebno obvestiti vse zainteresirane.

Spodbudno sporočilo ZIK-u je, da je cenjena in ugledna organizacija v okolju. To ga zavezuje, da še naprej sistematično ugotavlja izobraževalne potrebe, izvaja kakovostno izobraževanje, sprotno evalvira svoje delo in ga izboljšuje in predvsem veliko sodeluje z okoljem. Na ta način ZIK uresničuje svojo vizijo in poslanstvo in je zvest vrednotam, katerim sledi.